

1 Юдова-Романова К., Стрельчук В., Чубукова Ю. Режисерські інновації у використанні технічних засобів і технологій у сценічному мистецтві. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія Сценічне мистецтво. 2019. 2(1). С. 52–72.

2 Фрейдліна В. В. Феномен цілісності та соціокультурна взаємодія. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* (напрямок: Культурологія). 2019. Випуск 33. С. 48–54.

3 Словник української мови в 11 томах. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php?sword=%D1%81%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%81>

Юлія Варваринець,
*здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота,
факультету педагогіки і психології,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: **Людмила Петришин,**
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

КОНСУЛЬТАТИВНО-МОТИВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО КЛІЄНТІВ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Постановка проблеми. Соціальне консультування є дуже важливим у сучасному суспільстві, яке стосується питань соціальних відносин на різних рівнях суспільства. Цей процес включає в себе надання підтримки та порад людям у складних життєвих ситуаціях, допомогу у вирішенні проблем та пошук конструктивних шляхів розв'язання конфліктів. З огляду на швидкі зміни в суспільстві, соціальне консультування набуває все більшого значення, а методи та підходи до цієї діяльності потребують постійного оновлення.

Консультування є відносно новий напрям у професійній діяльності соціальних працівників, пов'язаний з наданням безпосередньої соціальної, освітньої та психологічної допомоги клієнтам у кризових/стресових ситуаціях у формі порад та рекомендацій [1, с.56].

Виклад основного матеріалу. На сьогодні, консультування є одним із напрямів роботи фахівця соціальної роботи, що допомагає клієнтові проаналізувати і зрозуміти сутність його важкої життєвої ситуації і змодельовати, розглянути різноманітні варіанти, які можуть бути використані для розв'язання проблеми. Часто потреба в консультативній підтримці з боку соціальних працівників виникає в ситуаціях, що

спричиняють соціальну дезадаптацію людини, таких як: безробіття, хвороба, ризикована або девіантна поведінка. Часто шлях до вирішення проблем клієнта лежить через зміну його поведінки. У таких ситуаціях слід застосовувати мотиваційне консультування [4, с.52].

Метою консультативно-мотиваційного підходу до клієнтів у роботі соціальних працівників – є підвищення мотивації клієнта до самостійних дій у контексті покращення його благополуччя. У цьому підході клієнт є активним учасником процесу вирішення проблем та відіграє важливу роль у пошуку власних рішень. Соціальний працівник має на меті заохотити клієнта до саморозвитку та самовизначення, а також допомогти йому знайти внутрішні ресурси для подолання труднощів. У цьому аспекті, консультативно-мотиваційний підхід передбачає побудову довіри та пошук спільної мови і взаєморозуміння між соціальним працівником та клієнтом. Основними принципами цього підходу є активне слухання та виявлення потреб клієнта, сприяння саморозвитку, відповідальності за свій життєвий шлях, проактивний підхід до клієнта та підтримка його потенціалу [2, с.2].

Загалом, консультативно-мотиваційний підхід передбачає активну участь соціального працівника в житті клієнта, фокусуючись на його потребах, ресурсах і мотивації до змін.

Зокрема, Т. Семигіна та ін. зазначають, що консультування в соціальній роботі – це взаємодія між суб'єктами соціальної роботи, соціальний працівник використовує свої знання, щоб допомогти клієнту зрозуміти його ситуацію та налагодження діяльності на перспективу [1, с.12].

В свою чергу, мета мотиваційного консультування полягає у наданні допомоги клієнту вирішити свої проблеми, сприяючи його особистісному розвитку та розкриттю внутрішніх ресурсів.

При цьому слід пам'ятати, що процес консультування полягає у наданні порад або послуг особі та організації з метою вирішення певних проблем і досягнення мети. Окрім того, консультування вважається одним із ефективних методів допомоги клієнтам, які є отримувачами соціальних послуг, і набуває все більшого значення в роботі з різними верствами населення, у тому числі, з особистостями, які опинилися в складних життєвих обставинах або належать до вразливих категорій. Це пояснюється тим, що в останні роки з'явилися нові соціальні проблеми та виклики, що обумовлені соціально-політичною та економічною ситуацією в Україні [4, с. 6].

Так як, конструктивно-мотиваційний підхід до клієнтів обіймає дві основоположні категорії «консультування» та «мотиваційне консультування», то слід зазначити, що на відмінну від консультування, мотиваційне консультування – це стиль спільної бесіди, направлений на зміцнення особистої мотивації людини та її готовності до змін, при цьому консультант допомагає клієнту знайти внутрішню мотивацію, необхідну для подолання перешкод і досягнення успіху в різних сферах життя [1;2].

Окрім того, у процесі мотиваційного консультування консультант може використовувати різноманітні методи та техніки для підвищення мотивації клієнта, такі як: стимулювання позитивного мислення, розвиток самосвідомості та самодисципліни, заохочення розвитку внутрішньої впевненості та самооцінки. Загалом, мотиваційне консультування є важливим засобом підтримки та розвитку психологічного благополуччя клієнтів, допомагаючи їм віднайти внутрішню мотивацію для досягнення успіху та задоволення від життя.

Висновки. Проаналізувавши основні категорії, можемо підсумувати, що консультативно-мотиваційний підхід у роботі соціального працівника є важливим інструментом, що сприяє ефективному вирішенню проблем клієнтів та їхньому особистісному розвитку, який акцентує увагу на активній участі клієнтів у процесі прийняття рішень, що підвищує їхню відповідальність за власне життя і сприяє формуванню позитивної мотивації до змін.

Впровадження консультативно-мотиваційного підходу дозволяє соціальним працівникам не лише надавати інформацію та підтримку, але й допомагати клієнтам усвідомлювати свої потреби, ресурси та можливості. Це, в свою чергу, веде до підвищення рівня довіри між соціальним працівником і клієнтом, створюючи безпечне середовище для відкритого обговорення проблем, стимулює соціальну відповідальність соціального працівника, адже соціальна відповідальність – це дотримання правових норм і зобов'язань перед клієнтами та суспільством загалом [4].

Таким чином, застосування консультативно-мотиваційного підходу в роботі соціального працівника/педагога є ефективним засобом не лише для покращення якості соціальних послуг, але й для розвитку самостійності та впевненості клієнтів у своїх силах. Його застосування вимагає від соціальних працівників не лише професійних навичок, але й емпатії, терпіння та готовності до співпраці, що є запорукою успішної роботи в цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Гайдар Т. А. Соціально-психологічне консультування в практичній діяльності соціального працівника. 2021. 56 с.
2. Горішна Н. М. Мотиваційне консультування: сутність і можливості використання у соціальній роботі. 2018. С.19-32.
3. Сулицький В, Швед О. Консультування в соціальній роботі: навч. мет. посібн. Київ. 2023. 241 с.
4. Петришин Л. Й., Кульчицький Т. Р. Засади соціальної відповідальності як складник професійної компетентності фахівців соціальної сфери. *«Ввічливість. Humanitas»* № 1. 2023. С. 86-92.